

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1914 kl. 12,30 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om höjning av dagarvode för kontrollörer vid sockertillverkningen.

(2:a avd.)

Närvarande: Herrar K. G. Karlsson, Hammarström, frih. C. J. Beck-Friis, Ollas A. Ericsson, Lyckholm, Antonsson, Bäckström, Eriksson i Grängesberg, Jespersion, Byström, frih. Palmstierna, Karlsson i Fjäl, Elof Ljunggren, Danström, K. A. Nilson, Bergman, Jeansson i Kalmar, Hedström och Månsson.

I tvenne likalydande motioner, väckta, den ena i första kammaren, nr 61, av herr *Stadener*, och den andra i andra kammaren, nr 175, av herr *Pålsson*, vilka motioner hänvisats till bevillningsutskottet, föreslås »sådan ändring i kungl. förordningen om beskattning av socker, att kontrollörernas dagarvode från och med nästa tillverkningsårs början höjes från 6 till 8 kr.»

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Frågan om sådan löneförbättring, som i förevarande motioner förordas, har såväl 1912 som 1913 varit föremål för riksdagens prövning.

Utskottet.

I slutet av 1911 inkommo till Kungl Maj:t från ett antal kontrollörer vid sockerfabriker i olika delar av landet ansökningar om sådan arvodesökning, som nu är i fråga. Över dessa ansökningar hördes kontrollstyrelsen och statskontoret, som båda avstyrkte bifall till desamma. Kontrollstyrelsen framhöll därvid bland annat, att för ifrågavarande befattningar ej kräfdes någon särskild kompetens och att befattingarna, även om de i vissa fall sökts och innehades av personer i den samhällsställning, att sex kronor för dem vore att anse som ett relativt lågt dagarvode, likväl ej finge jämföras med exempelvis kontrollörstjänsterna vid brännvinstillverkningen, på vilkas innehavare sedan gammalt vida högre fordringar blivit ställda. Statskontoret åberopade i huvudsak kon-

Bihang till riksdagens protokoll 1914. 7 saml. 6 häft. (Nr 9.)

trollstyrelsens skäl och erinrade därjämte, att åtskilliga sockerkontrollörer, såsom f. d. officerare, ej vore för sin bärgning uteslutande hänvisade till kontrollörsarvodet, ävensom att någon svårighet ej syntes hava yppats att med nuvarande löneförmåner erhålla dugliga och pålitliga personer till verkställande av ifrågavarande kontroll. Ärendet avgjordes den 23 februari 1912 av Kungl. Maj:t, som ej fann skäl bifalla ansökningarna. Redan därförut hade i riksdagen väckts motion i samma syfte. Bevillningsutskottet, som tagit del av handlingarna i berörda ansökningsärende, avstyrkte i betänkande den 21 mars 1912 bifall till motionen, som också blev av riksdagen avslagen.

Under därpå följande höst gjorde ett flertal kontrollörer hos Kungl. Maj:t förnyade framställningar i ämnet. Över dessa framställningar avgåvos utlåtanden av Konungens befallningshavande i Malmöhus län, inom vilket de flesta petitionärerna hade anställning, ävensom kontrollstyrelsen och statskontoret. Konungens befallningshavande förordade desamma under hänvisning huvudsakligen till de ökade levnadskostnaderna. Kontrollstyrelsen åberopade Konungens befallningshavande, och statskontoret kontrollstyrelsen. Däremot berörde ingendera av de båda sistnämnda myndigheterna de förhållanden, som, på sätt ovan antytts, föranledde dem att tidigare avstyrka enahanda löneförhöjning, som de nu tillstyrkte. Härefter avlät Kungl. Maj:t till 1913 års riksdag proposition med förslag till höjning av sockerkontrollörernas dagarvode till åtta kronor. Bevillningsutskottet framhöll emellertid som sin åsikt, att denna fråga fortfarande borde bedömas med hänsyn till de förhållanden, som i frågans tidigare skede motiverat de hörda myndigheternas avstyrkande, och »då det icke i förevarande ärende ens påståtts, vare sig av de hörda myndigheterna eller av föredragande departementschefen, att någon svårighet skulle yppats att med nuvarande löneförmåner anordna effektiv kontroll och erhålla för uppdraget lämpliga personer i tillräcklig mängd», ansåg utskottet giltiga skäl saknas för ökande av dessa förmåner. I enlighet med bevillningsutskottets hemställen blev också propositionen av båda kamrarna avslagen.

I nu föreliggande motioner hava motionärerna, med vitsordande att någon brist på lämpliga kontrollörer ej yppats, emellertid emot bevillningsutskottets uttalande förra året framhållit, att »just det förhållandet, att kungl. kontrollstyrelsens och statskontorets senaste tillstyrkande av arvodesförhöjning, då de förut avstyrkt, är ett tungt vägande bevis för det berättigade i kontrollörernas begäran.» Nämnda myndigheter hade nämligen »helt enkelt ändrat åsikt». Med anledning härav och i enlighet med vad utskottet de båda föregående åren gjort, har utskot-

tet även i år inhämtat kontrollstyrelsens yttrande i frågan. I en utskottet tillställd promemoria har kontrollstyrelsen härvid, under hänvisning i övrigt till sitt ovan omförmälda, år 1912 avgivna utlåtande i ämnet, anfört följande:

»Kontrollstyrelsen kan ju icke hava något emot att dess underordnade tjänstemän få högre arvode, men styrelsen har ansett och anser fortfarande, att kontrollarbetet i och för sig icke motiverar en höjning av det nuvarande arvodet. Styrelsen har ej i detta avseende ändrat åsikt, såsom motionärerna nu framhålla.

Kontrollstyrelsen har redan i nämnda utlåtande närmare belyst de flesta av de skäl, som motionärerna anfört för sin motion, och vill styrelsen nu till granskning endast upptaga ett par nya synpunkter, som innefattas i motionen.

När motionärerna framhålla, att kontrollpersonalens arbete med all säkerhet kommer att bli ytterligare ökat, när en del raffinaderier, såsom meningen är, blivit nedlagda, så är det visserligen sannt, att det måste bli mer arbete för kontrollen vid de återstående raffinaderierna, men för de enskilda kontrollörerna medför detta icke något ökat arbete, ty deras antal kommer naturligtvis att ökas i den mån arbetets omfattning det kräver. Sådan ökning av antalet kontrollörer har också redan ägt rum vid ett raffinaderi.

För att styrka, att en kontrollörs arbete är synnerligen betungande, anföra motionärerna vidare en anonym tidningsuppsats, undertecknad av en f. d. brännvins- och sockerkontrollör.

Insändaren omnämner utförligt alla de göromål, som åligga »kontrollören» en dag, då utlastningen till fritt bruk kan ha uppgått till 200,000 kilogram. Härvid är först och främst att märka, att en så stor utlastning endast undantagsvis förekommer. Sålunda uppgick utlastningen vid ett av de större raffinaderierna i Skåne tillverkningsåret 1912—1913

under 2 dagar till 200,000 kg. och något däröver

» 7 » » 150—200,000 kg.

» 50 » » 100—150,000 kg.

» återstående 243 arbetsdagar nådde urlastningen icke 100,000 kg.

Vid ett annat av de större raffinaderierna i Skåne utlastades under samma år

4 dagar 200,000 kg.

8 » 150—200,000 kg.

34 » 100—150,000 kg.

256 » mindre än 100,000 kg.

Utlastningen till fritt bruk försiggår emellertid i regel vid 2 till 3 portar samtidigt och finnes minst 1 kontrollör vid varje port. Vid Tanto i Stockholm sker utlastningen vanligen från en port, men är arbetet härmed fördelat på 3 samtidigt närvarande kontrollörer.

Packningen av sockertoppar sker ej i samband med utlastningen, och har den kontrollör vid utlastningen, som utlämnar toppsocker, endast att anteckna fatens nummer.

Insändarens beskrivning av en kontrollörs arbete vid ett raffinaderi är sålunda högst missvisande, och då insändaren säger, att kontrollören skall vara överallt, så är det i själva verket så, att var kontrollör skall vara på sin post.

De synpunkter motionärerna för övrigt framhållit återfinnas i föregående motioner, och då riksdagen två år å rad avslagit framställningar om höjd avlöning åt sockerkontrollörerna, så synes en ny framställning i samma syfte redan i år ej vara förtjänt av bifall, helst som inga nya mer vägande skäl anföras.»

Då utskottet ej heller kunnat finna, att vare sig i motionerna eller eljest i de faktiska förhållandena tillkommit något av betydelse, som riksdagen icke vid de föregående tillfällena av denna frågas behandling kunnat bedöma, får utskottet, under åberopande av kontrollstyrelsens sistberörda yttrande samt i övrigt de skäl utskottet förra året anförde, hemställa,

att herrar Stadeners och Pålssons förevarande motioner, I: 61 och II: 175, om höjning av dagarvodet för kontrollörer vid sockertillverkningen, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 24 februari 1914.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

Reservation:

av herr *Jesperon*.